

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 10.6.2002

59. vuosikerta

Numero 2

Sivu 2

Malta odottaa rukiin kylvämistä

Rukiin kasvintuhoojia voi vältellä, kun kylvää rukiin suositeltua myöhempään. Kahukärpänen ei nimittäin viihdy syksyn koleudessa, ja rikkakasveja taimettuu syyskuussa vähemmän kuin elokuussa. Myös lumihomeen tuhot vähenevät, jos ruis ei syksyn aikana kasva liian reheväksi. Tämä havaittiin MTT:n kenttäkokeissa, jossa etsittiin kylvöaika-suosituksia uusimmille ruislajikkeille. Tutkimus on osa maa- ja metsätalousministeriön rahoittamaa hanketta Rukiin jalostuksen ja viljelyn tehostaminen pohjoisilla viljelyalueilla.

Tiedosta riskit

Ruis suositellaan kylvettäväksi Etelä-Suomessa elokuun jälkipuoliskolla. Suositus perustuu pitkäaikaisiin kenttäkokeisiin ja käytännön kokemuksiin. Ainakin hybridien kylvöä voi myöhäistää, koska uudet hybridilajikkeet versovat syksyllä runsaammin kuin perinteiset lajikkeet. Hybridilajike Picasso menestyikin syksyllä 2000 hyvin myöhäisissä kylvöissä. Vuosi tosin oli poikkeuksellisen lämmin aina joulukuulle asti.

Tavanomaisessa viljelyssä kasvintuhoojien haitat jäävät vähäisiksi, jos kemiallisen torjunnan tarvetta tarkkaillaan ja ruiskutukset ajoitetaan oikein. Niinpä nykyinen kylvöaika-suositus on turvallisin vaihtoehto. Kylvön aikaistaminen johti vaikeuksiin niin kahukärpäsen, lumihomeen kuin rikkakasvienkin kanssa. Aikaisiin ruiskylvöksiin tarttui ruskearuostekin pahimmin. Kylvön ajoittamista säätelee viime kädessä vallitseva ja odotettavissa oleva sää. Kylvön viivästyttämistä viikolla tai parilla suositellusta kannattaa harkita luomuviljelyssä ja tarkan markan tavanomaisessa viljelyssä. Näin ainakin huoli kasvintuhoojien aiheuttamista satotappioista vähenee ja vaihtuu jännitykseksi rukiin kehityksestä syksyn aikana ja menestymisestä talven yli.

Tarkkaile ruispeltoa syksyin kevään

Rukiin kasvinsuojelussa kahukärpistä ja kasvitauteja on torjuttava syksyllä. Sen sijaan rikkakasvien torjuntapäätös tehdään vasta keväällä, kun selviää miten rikkakasvit ja ruis ovat talvehtineet. Kahukärpäsen torjuntatarvetta voi tarkkailla pellolle vietävien kelta-ansojen avulla rukiin 1-2-lehtiasteella. Lumihomeen torjunta hoituu peittauksella ja ruiskutuksella, mutta tarve riippuu lajikkeesta ja kasvupaikan lumioloista. Saunakukan määrä keväällä on tärkein kemiallisen rikkakasvien torjunnan peruste. Kasvinjalostajat ovat ponnistelleet rukiin satoisuuden

lisäämiseksi. Erityisenä tavoitteena on Suomessa ollut rukiin hyvä talvenkestävyys ja lyhyt, luja korsi. Kotimaassa jalostetut ruislajikkeet menestyvätkin Suomen talvessa ulkomaisia paremmin. Virolainen Elvi-lajike on kuitenkin hyvä esimerkki satoisasta lajikkeesta, jonka talvehtimista voidaan turvata kasvinsuojelun keinoin.

Uusimmat markkinoilla olevat ruislajikkeet ovat joko kotimaista (muun muassa Akusti ja Riihi) tai ulkomaista (muun muassa Amilo, Elvi, Picasso) alkuperää. Boreal Kasvinjalostus Oy:n ja MTT:n kasvinsuojeluyksikön yhteisissä kokeissa Amilo hyötyi eniten lumihomeen torjunnasta, kun taas Riihi selvisi varsin hyvin ilman sitä. Kaikkien ruislajikkeiden kylvösiemen kannattaa peitata lumihometta vastaan. Myös lumihomeen torjuntaruiskutus on tarpeen runsaslumisilla seuduilla juuri ennen talven tuloa. Torjuntatoimien kannattavuutta on vaikea ennustaa, sillä se selviää välituloksena keväällä ja lopullisesti kun sato on puitu.

*Jukka Salonen tutkuspäällikkö, MTT
jukka.salonen@mtt.fi
puh. (03) 4188 2483*